

Démocratie et Commonwealth

En 1884, la plupart des Anglais avaient le droit de vote (voir page 138), mais il était difficile à un travailleur d'entrer au parlement, les parlementaires n'étaient pas rétribués. Ils ne le furent qu'en 1911; à partir de ce moment, tout homme, indépendamment de sa situation de fortune, put se faire élire à la Chambre des communes. En 1918, le vote fut accordé aux femmes de plus de 30 ans, et dix ans plus tard, à celles de plus de 21 ans. Au XIXe siècle, les membres de la Chambre des communes appartenaient uniquement à la noblesse ou à la haute finance. En 1935, cette même Chambre comptait 40 mineurs, 18 métallurgistes, 30 employés, 10 imprimeurs, 6 entrepreneurs de bâtiments, 2 peintres, un magasinier et un mécanicien.

Cela ne signifie pas que la condition du peuple en fut aussitôt améliorée. Il y eut une grande crise de 1929 à 1935. Mais, quand les dockers de Jarrow et d'autres villes organisèrent les marches de la faim, ils étaient du moins certains que beaucoup de parlementaires comprenaient leurs problèmes. Aujourd'hui, la politique économique s'efforce de favoriser le plein emploi. Soucieux de se ménager de nouvelles sources d'énergie, le gouvernement accorde une place importante aux recherches atomiques.

Les tendances démocratiques de l'Angleterre se manifestèrent dans son attitude vis-à-vis de ses « possessions » d'outre-mer. Jusqu'à la fin du XIXe siècle, l'Angleterre s'efforça de former un empire colonial. Ensuite, elle s'est attelée à la tâche plus difficile de créer un Commonwealth : un groupe d'États égaux et indépendants, rassemblés autour du souverain britannique, et qui constituent aussi un vaste marché.

En 1875, quand Disraeli acheta plus de 40 % des actions du canal de Suez, ce fut pour sauvegarder la puissance de l'Angleterre aux Indes et pour augmenter son influence en Égypte. Les intérêts de l'Angleterre passaient avant ceux de l'Inde et de l'Égypte. C'était l'empire britannique!

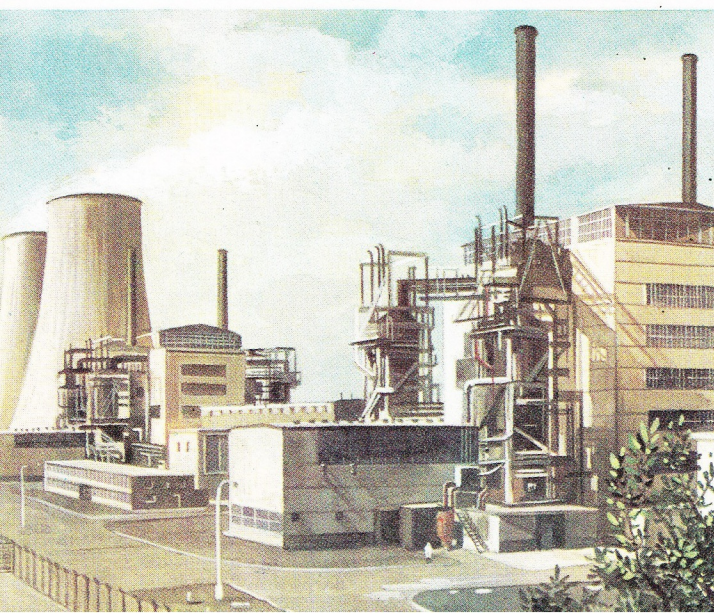
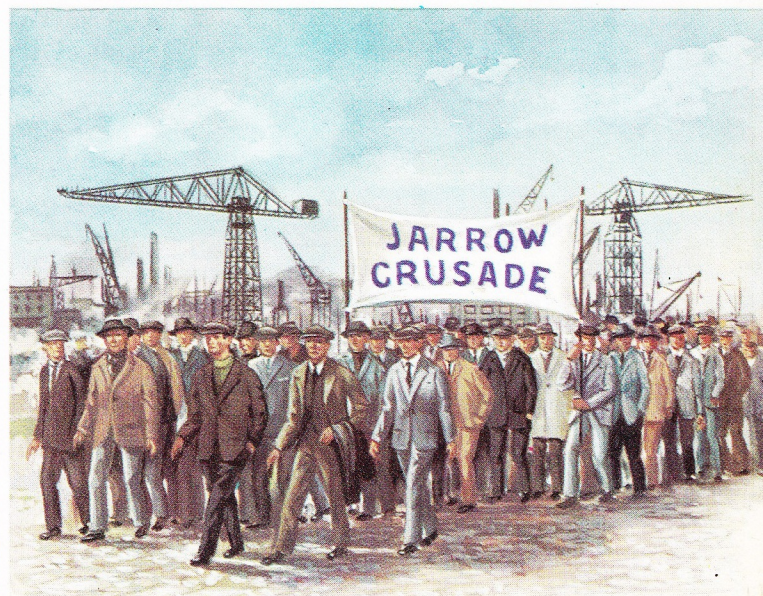
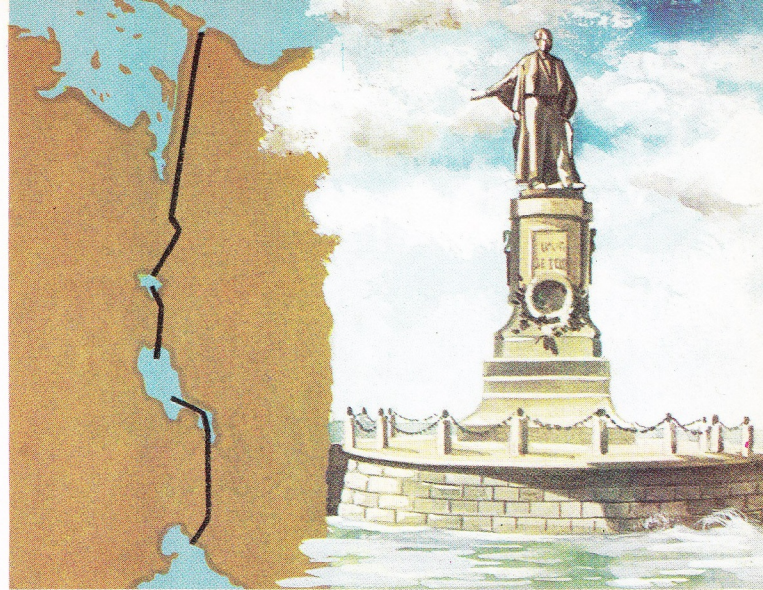
En 1839, Lord Durham souhaitait, pour les provinces du Canada, une forme de gouvernement autonome pour les affaires intérieures et qui ne relèverait de l'Angleterre que pour les affaires étrangères. En 1867, les provinces du Canada obtinrent cette autonomie. Elles devinrent le dominion du Canada en 1926. De même, en Afrique du Sud, Lord Milner et le maréchal Smuts agirent à la fois dans l'intérêt de l'Angleterre et dans celui des Boers. En Inde, Gandhi (voyez son portrait sur la couverture de ce volume) mit son immense rayonnement au service du mouvement d'indépendance. Son refus d'obéir aux lois anglaises inaugura pour les Indiens une lutte sans haine ni violence. Désarmés par un tel état d'esprit, les Anglais se retirèrent : l'Inde devint un dominion (1947). Cela, c'est le Commonwealth!

Les États membres du Commonwealth ont la possibilité de le quitter s'ils le désirent : c'est ce que firent la république d'Irlande ou Eire en 1949 et l'Union sud-africaine en 1961. Par contre, des pays qui ont acquis leur indépendance peuvent y entrer : c'est le cas de Chypre, du Ghana et du Nigeria.

En haut, à gauche : le Canada et Lord Durham. À droite : le canal de Suez et la statue de Ferdinand de Lesseps, son constructeur.

Au centre, à gauche : l'Afrique du Sud, le maréchal Smuts et Lord Milner. À droite : marche de la faim à Jarrow.

En bas, à gauche : la première centrale atomique de Calder Hall. À droite : conférence du Commonwealth; autour de la reine Élisabeth II, les premiers ministres des dominions en 1961.

DEMOCRATIE EN HET GEMENEBEST

In de 20e eeuw is in Engeland de politieke macht van weinigen op velen overgegaan.

Omstreeks 1884 hadden de meeste mannen in Engeland het stemrecht verworven. Toch was het nog moeilijk in het Parlement te worden opgenomen, omdat de afgevaardigden geen salaris kregen. De vakverenigingen ondersteunden een handvol parlementsleden, maar pas na 1911, toen een vergoeding voor de vertegenwoordigers werd ingevoerd, was de weg naar het Lagerhuis open voor ieder burger, ongeacht zijn bezit. In 1918 werden het stemrecht en de mogelijkheid, tot parlements-lid te worden gekozen, ook aan vrouwen ouder dan dertig jaar toegekend. Tien jaar later werd het stemrecht uitgebreid tot alle vrouwen ouder dan éérentwintig jaar.

In de loop van de negentiende eeuw bestond het Lagerhuis bijna uitsluitend uit mannen van hoge afkomst en zeer welgestelden. In 1935 telde het 40 mijnwerkers, 18 metaalbewerkers, 30 kantoorbedienden en tekenaars, 10 drukkers, 6 bouwvakarbeiders, 2 schilders, een magazijnbediende en een machinist. Naarmate het Lagerhuis meer het volk begon te vertegenwoordigen, eiste het ook meer macht. Nadat in 1911 het Hogerhuis verscheidene wetten, die door het Lagerhuis waren aangenomen had verworpen, werd de macht van dit instituut drastisch gekortwiek. Het kon over financiële wetten geen veto meer uitspreken en de invoering van andere wetten slechts ten hoogste twee jaar vertragen.

Dit betekende echter nog niet, dat de levensvoorwaarden van het gewone volk in een oogwenk verbeterden. In de twintiger en dertiger jaren veroorzaakte de ernstige werkloosheid, die het gevolg was van de grote economische crisis, in heel Engeland veel ellende. Maar toen van uit Jarrow en andere zwaar getroffen steden een hongermars naar Westminster werd gehouden, konden de deelnemers er tenminste van overtuigd zijn, dat het parlement vele leden telde, die hun noden werkelijk verstonden. Tegenwoordig ligt de nadruk van de economische politiek op de volledige werkgelegenheid. Hierin ligt gedeeltelijk de betekenis van het Britse pionierswerk op het gebied der atoomkrachtcentrales.

De neiging tot een volledig democratische regeringsvorm in Engeland, werd weerspiegeld in de houding tegenover de overzeese "bezittingen". Tot laat in de negentiende eeuw bouwden de Engelsen nog aan een imperium. Sedertdien hebben zij gewerkt aan de moeilijker opdracht, een Gemenebest te scheppen.

Toen in 1875 Disraeli meer dan 40% der aandelen van het Suezkanaal van de Khedive van Egypte kocht, waardoor hij de Britse controle over dit kanaal vestigde, waren zijn oogmerken tweeledig: in de eerste plaats de Britse macht in Indië veiligstellen en ten tweede de Britse invloed in Egypte uitbreiden. De belangen van Indië en Egypte waren ondergeschikt aan die van Engeland. Dat was het bouwen van een imperium.

Maar een heel andere gedachte begon reeds vorm aan te nemen. Reeds in 1839 had Lord Durham de vereniging der Canadese provincies onder één enkele regering aanbevolen. Engeland, zei hij, zou zich feitelijk in het geheel niet moeten mengen in Canadese aangelegenheden, met uitzondering van de buitenlandse politiek. In 1867 vormden Ontario, Quebec, Nieuw-Brunswijk en Nova Scotia inderdaad het dominion Canada, waarvan de regering geheel op deze principes steunde. Andere provincies traden later toe. Kort na de Boerenoorlog werkten Lord Milner, de voormalige Britse hoge commissaris voor Zuid-Afrika, en veldmaarschalk Smuts, de vroegere aanvoerder van de strijdkrachten der Boeren in de Kaapkolonie, samen in het belang van de Zuidafrikaanse Boeren en Britten. Hieruit blijkt, hoe reeds toen aan het Gemenebest werd gebouwd.

Nu heeft het Britse imperium het veld geruimd voor het Britse Volkerengemenebest: een groep staten, waarvan elk lid zijn eigen zaken behartigt, en waarvan alle leden een gelijke stem hebben bij het bespreken van de zaken van algemeen belang. De lidstaten zijn vrij om de groep te verlaten, zoals gebeurde met Ierland in 1949 en met Zuid-Afrika in 1961. Eveneens kunnen landen, die pas hun onafhankelijkheid hebben verworven, desgewenst toetreden. Dit was reeds het geval met Ghana, Cyprus en Nigeria.

Boven links: Canada en Lord Durham. **Boven rechts:** Het Suezkanaal en het standbeeld van zijn bouwer, De Lesseps.
Midden links: Zuid-Afrika, Lord Milner en veldmaarschalk Smuts. **Midden rechts:** De hongermars der inwoners van Jarrow.
Onder links: De Calder Hall atoomkrachtcentrale. **Onder rechts:** De leiders van het Gemenebest, in 1961 rond Hare Majesteit de Koningin gegroepd.

Globerama

HISTOIRE DES CIVILISATIONS MENS EN WERELD, VROEGER EN NU

CASTERMAN

HET AVONTUUR VAN MENS EN WETENSCHAP

KEURKOOP NEDERLAND

© ESCO PUBLISHING COMPANY

Le présent ouvrage est publié simultanément en
français (Casterman, Paris-Tournai)
allemand (International School, Cologne)
anglais (Odhams Press, Londres)
américain (International Graphic Society, New York)
danois (Munsgaard Scandinavisk Bogforlag)
finlandais (Munsgaard)
hollandais (Keurkoop, Rotterdam)
italien (Fratelli Fabbri, Milan)
portugais (Codex)
suédois (Munsgaard)

2e édition, 1964

KEURKOOP NEDERLAND

© ESCO PUBLISHING COMPANY

ALLE RECHTEN VOORBEHOUDEN VOOR ALLE LANDEN

Art © 1959 by Esco, Anvers

Text © 1963 by Casterman, Paris

Tous droits de traduction et de reproduction réservés.